

RECURSOS PER ALS CENTRES: MÉS ENLLÀ DEL “CAFÈ PER A TOTHOM”.

Avui dia es planteja un debat profundament necessari i molt engrescador: què poden fer els centres educatius (públics i concertats) per obtenir més recursos, més enllà d'aquells que l'administració finança fruit de la planificació educativa ordinària? Tenen marge de maniobra, els centres, per obtenir més recursos?

Tres respostes, d'entrada, a aquesta pregunta:

1. Sí, els centres poden obtenir més recursos, mitjançant diverses iniciatives. De coses se'n poden fer moltes; els centres no estan fatalment lligats a un pressupost ordinari, igual per a tothom.
2. Això sí: (sortosament) per obtenir més recursos, els centres han de demostrar que fan coses, que innoven, que milloren, que avancen i/o han de demostrar que parteixen d'una situació més difícil, que tenen un context més desfavorit, i per això necessiten recursos extraordinaris.
3. En la pràctica, hi ha grans diferències entre uns centres i uns altres. Diferències en projectes engegats i diferències en recursos obtinguts.

L'autonomia econòmica dels centres no és quelcom nou. Ja fa una colla d'anys que s'aplica, en més o en menys mesura, perquè ja fa una colla d'anys que està reconeguda per llei. Ara potser en parlem més, perquè l'autonomia (dita així, en general, sense referir-nos només a l'econòmica) és objecte molt actual de debat, però podem retrocedir vint anys i fer una ullada a la *“Llei reguladora de l'autonomia de gestió econòmica dels centres docents públics no universitaris de la Generalitat de Catalunya”*, de 1988. Allà, s'hi establien els aspectes que havien de ser objecte de gestió econòmica per part dels centres i s'hi indicaven, més enllà de les assignacions pressupostàries de la Generalitat, la prestació de serveis, ingressos per venda de productes i materials o ingressos derivats de l'ús de les instal·lacions.

Per tant, l'any 1988 ja es preveia aquesta, diguem-ne, “llibertat” de les escoles, aquesta possibilitat de generar ingressos (fent servir la imaginació i les possibilitats que dóna el centre i el seu entorn). Llibertat que és ben present avui (aquest mateix marc d'autonomia és recollit per la LEC) en els centres públics i en els concertats. Pot un centre sufragat amb fons públics llogar les seves instal·lacions per a actes lúdics i esportius? Pot llogar les seves aules d'informàtica? I el seu fons documental? Podria un centre acceptar publicitat d'una acadèmia de reforç? La resposta és sempre sí, i la realitat és que n'hi ha força que ja ho fan.

No s'acaben aquí, les possibilitats; fem una ullada, encara que sigui ràpida, a centres de formació professional. En trobarem que presten diversos serveis a les empreses (de vegades mitjançant fundacions, de vegades no): lloguer de tallers,

cursos de reciclatge, convenis de pràctiques per a alumnes... les possibilitats són diverses, i les iniciatives d'alguns equips directius, també.

Fem un parèntesi: l'autonomia dels centres en la recerca de recursos privats no és ben vista per tothom. Hi ha qui argumenta que amb aquesta autonomia es desfà l'equitat interna del sistema educatiu, perquè dóna a uns centres possibilitats que els altres no tenen. Què passa amb els centres que tenen recursos més precaris o estan en zones més desafavorides? Aviat seran centres de segona categoria, es conclou.

Una cosa diferent, diuen els que fan aquesta crítica, és donar llibertat als centres per fer servir els ingressos ordinaris de la manera que els sembli més adient. Permetre que els ingressos siguin de lliure disposició (tal com també recull la LEC) és una concepció de l'autonomia econòmica acceptable però enganyosa, afegeixen, perquè bona part dels ingressos queden absorbits per les despeses "fixes".

Tornem on érem: queda clar que els centres poden obtenir recursos de fonts privades. Però, què passa amb els recursos provinents de la mateixa administració educativa? Estan condemnats a rebre un pressupost ordinari, independentment de la tasca que facin i dels resultats que obtinguin?

Ara, la resposta és no. Sortosament, cada vegada tenim més clar, al nostre país, que cal premiar els esforços, l'ambició i els resultats en la gestió dels centres educatius. I per això ja fa uns anys que, en el marc d'això que en diem autonomia de centres, l'administració promou els plans de millora i les innovacions, que van lligades a nous ingressos econòmics. De vegades sota el nom de "plans estratègics", de vegades sota el nom de "plans d'autonomia", molts centres han engegat la planificació i posada en pràctica de millores, que en alguns casos els ha permès, fins i tot, doblar el seu pressupost anual.

Algunes coses són clarament millorables, en aquests plans, com ara l'avaluació que se'n fa. Mirant-los de prop, podríem discutir-ne algunes coses però, no obstant, sembla clar que aquest és un pas endavant important; donem recursos a aquells centres que plantegen millores en la seva gestió (organitzativa, didàctica...) i que les aconseguen. En el Pacte Nacional per l'Educació, signat el 2006, aquesta intenció hi queda ben palesa: tot un capítol dedicat a l'autonomia dels centres, en el qual, entre moltes altres coses, s'hi diu que aquesta autonomia requereix una millora general dels recursos (increment progressiu fins l'any 2010, amb una quantitat complementària al pressupost ordinari) i, el que més ens importa ara, "aportacions diferenciades que els permetin aconseguir resultats equitatius i de qualitat".

Ara, en el moment d'escriure aquestes ratlles, som ja en ple debat parlamentari sobre la LEC. Alguns consideren que en el seu text no hi queda prou recollida l'autonomia dels centres, tal com prometia el Pacte Nacional; d'altres, consideren que sí. No podem plantejar aquí aquest debat, sinó només exposar, amb finalitat descriptiva, que la Llei proposa el Projecte Educatiu de Centre com l'eina bàsica per a la posada en pràctica de l'autonomia. Un projecte educatiu, afegeix la LEC, que ha de desplegar-se en el projecte de direcció i que ha d'incloure indicadors clars que demostrin el progrés del centre. Aquest, cal entendre de la LEC, ha de

ser l'argument per a l'obtenció de recursos de l'administració, més enllà dels que sigui just rebre en tenir una situació (geogràfica, de grup d'alumnes...) especialment desafavorida.

Amb més o menys decisió, amb més o menys entrebancs, doncs, ens acostem a un model que busca la gestió eficaç. El model recorda inevitablement la proposta de la ciutat de Nova York: els centres educatius tenen projectes clars i avaluable, associats a pressupostos econòmics. És a dir, es comprometen a obtenir resultats (educatius) i, per fer-ho demanen diners. Els projectes estan liderats pels equips directius, que són, per cert, els que s'hi juguen la feina. Quan el període acaba, el "superintendent" de zona avalua els resultats dels centres sobre els quals té responsabilitat. Uns resultats positius permeten renovar els equips de professionals i els pressupostos; uns resultats negatius no justificats poden conduir, en el cas de Nova York, a un canvi d'equips.

Acabem recordant que, en aquests moments, molts centres obtenen també ingressos de l'administració per a projectes diversos que suposen innovació educativa. Demostrar que els alumnes del centre tenen un alt domini dels idiomes, que s'introdueixen les TIC a l'aula o que s'engeguen iniciatives per a la consciència ambiental dels joves, té premi, en molts casos, per part de l'administració. Però demana esforços, ganes de treballar i alta implicació en la feina. Cada centre decideix...

Albert Lacruz Bassols
Coordinador d'**útil** (Assessorament, Projectes, Docència)
www.utilapd.com